

Himmerlandske  
herredsfogeder,  
by- og birkefogeder  
samt -  
skrivere

**Rettelser og tilføjelser**

**Udgave 24. november 2021**

Ole Færch

Generelt: Alle tingbøger fra Himmerland, som Hans Gjedsted har lavet uddrag af, kan nu ses i min redigerede udgave på [www.ferch.dk](http://www.ferch.dk).

s. 7

Aalborg birk omfattede fra ældgammel tid også Nørresundby, Egholm-Gjøl og Hasseris, og disse skulle hver vedligeholde én af tingstokkene, og Aalborg den fjerde.

s. 7

Byfoged Mads Smed og byskriver Peder Jacobsen medbeseglede 1481, crastino beati Mathie apostoli, (25. feb.) et skøde og et brev, hvorved Laurentz Thordsen, broder i Aalborg Gråbrødre Kloster, og hans mor Mette Thords, solgte en jord øst for åen, nord for Søren Eskildsens gård, til Guds Legemes Laug i Aalborg. *Danske Magazin*, 7. række, 4. bind, s. 230.

s. 8

Thomas Skeel, byfoged i Aalborg, indbetalte 5. februar 1546 i Viborg 23 mark 1 skilling og 2 albus for sise og sagefald af Aalborg til kongens rentemester Jørgen Pedersen og var da intet mere skyldig. *Søren Balle, Jørgen Pedersens jyske rentemesterregnskab 1546*, s. 20.

Thomas Skeel var endnu byfoged 1552. C. Petrech Christensen, Nørresundby Bys Historie, bind 1 s. 112. Han døde kort før 23. marts 1553, og Jacob Brochenhuus, lensmand på Aalborghus, havde da beslaglagt Thomas Skeels' hustru Marine og barns gods, indtil der blev aflagt regnskab. Lensmanden fik besked på at tage borgen (kræve sikkerhed) af Thomas Skeels hustru for, at hun ved påkrav ville aflægge nøjagtigt regnskab for hendes mands indtægt og udgift og betale, hvad hun var pligtig. Når hun havde sat denne borgen, skulle lensmanden befale den nye byfoged at hæve beslaglæggelsen. *Kancelliets Brevbøger 1551-55*, s. 229.

Thomas Skeel var måske i slægt med Lars Skeel, som 1521-27 formodentlig var prior i Vor Frue Kloster i Aalborg.

s. 11

C. Petrech Christensen, Nørresundby Bys Historie, bind 1 s.112 anfører, at Jacob Vognsen (Wognsen) endnu byfoged 1626, men Mogens Jespersen nævnes dog som sådan 22. oktober 1624, men det var måske midlertidigt. Mogens Jespersen nævnes 22. november 1634 i en sag ved landstinget. Heraf fremgår, at han også var byfoged 2. august. *Viborg landstings dombøger A 1608-61. Bjarne Nørgaard-Pedersens uddrag*.

Kongen udstedte 13. september 1626 missive til Tønne Friis og Laurids Lindenov: Da Karen Nielsdatter, Enke efter Jacob Vognsen i Aalborg, har begæret Hals Mølle i Vendsyssel i Aalborghus Len med alt dens Tilliggende, at nyde kvit og frit i hendes og et af hendes Børns Livstid, mod at overlade Kronen 1 Gaard og 1 Gadehus i Lille Fullen i Aarhus Len til evig Ejendom, skulle de undersøge dette, erklære sig, om Mageskiftet kan være til Fordel for Kronen, saa den ikke tager Skade deraf, og indsende Erklæringen til Kancelliet. J. T. 8, 89. *Kancelliets brevbøger 1624-26*, s. 800.

s. 11

Mads Lauridsen var byfoged 10. marts 1628. Han var fortsat byfoged 24. april 1630 og blev da sammen med andre på Viborg landsting stævnet af Jørgen Olufsen i Aalborg for deres vidne, at han var en skælm. *Viborg landstings dombøger A 1608 - 1661. Bjarne Nørgaard-Pedersens uddrag*.

s. 11

Jacob Vognsen var byfoged 7. februar 1625 og var da sammen med 9 andre, borgmester, rådmænd m.fl. til afsige dødsdom over skomager Jørgen Pøller for som formand for skomagerlauget og som hovedmand og oprører at have forbrudt sig mod stadsretten i forbindelse med en sag om skibsfart på fjorden, tøndepenge og kornudførsel. Flere hundrede misfornøjede havde 24. juni 1624 samlet sig hos Pøller, og gik 26. juni til toldereren Hans Sørensen, som blev omringet, hvorefter man gik til byfoged Jacob Vognsen og tilbage til Hans Sørensen. Lensmand Tønne Friis på Aalborghus fik gemytterne talt til ro, men sagen, der efter overvejelser i rigsrådet blev betragtet som oprør mod byens lovlige myndighed, fortsatte ved retten. *Jyske Samlinger 2,3, s. 232-240*

s. 12.

”Da byfoged Mogens Jespersen i Aalborg i 1639 med to vidner vilde gøre indlæg hos Lars Mikkelsen Gjed i Lindholm 18) for en bøde til granderetten, smed Lars først sand og aske i hovedet paa byfogeden og kaldte ham en tyv og skalk og en gammel skjælm og lovede, at han nok skulde ordne ham; da han tog en økse og gik løs paa de ubudne gæster, maatte disse tage til harens gevær og flygte ud af gaarden (tingbog 24. 3. 1639). Nørresundby og Lindholm hørte under Aalborg byting. *Kr. Værnfeldt, Himmerlands knaber, Himmerland og Kjær herreds årborg 1967, s. 51.*

s. 12

Hans Andersen var byfoged endnu ca. 1655. *C. Petrech Christensen, Nørresundby Bys Historie, bind 1 s. 112.*

s. 14

Peder Panck var byfoged helt til 1682. *C. Petrech Christensen, Nørresundby Bys Historie, bind 1 s. 112.*

s. 22

Peder Jacobsen nævnes 1482 som byskriver jf. tilføjjelsen til Mads Smed, s. 7.

s. 23-24

Hans Olufsen nævnes igen 1547 som byskriver i Aalborg. Christen Ettich, borger i Aalborg fik 6. dec. 1547 skøde på ”2 kgl. Maj.s Boder og Vaaninger i Aalborg næst vesten op til Hans Olufsen, Byskriverens, Gaard og næst østen op til Hr. Poul Refs Gaard”. *Danske Kancelliregistranter 1535-50, s. 367.*

Hans (Olufsen) Skriver blev 1549 - sikkert som forhåndværende byskriver - stævnet af borgmester og råd i Aalborg vedrørende et lille stykke jord ved Vor Frue Kirke, som tilhørte Lars Skeel, der måske var prior i Vor Frue Kloster i Aalborg 1521-27. Dette fremgår af ”Tegnelse over alle lande” fra 1549, hvori findes følgende:

”Herman Skel, en Forskrift til Borgmester og Raad i Aalborg, at de stævner Hans Skriver, Byskriver der ibidem, om et Stykke øde Jord, som hørte Lars Skel til, der i Byen liggendes ved Vor Frue Kirke, og han gav sine Børn, at de forfarer Lejligheden derom og hjælper hannem, saa møget som Ret er”. *Tegnelse over alle Lande fra 1549, Danske Magazin 4. række, 4. bind, side 149.*

Hans Skriver var død før 10. november 1549, for da skænkede Christian 3. Simon Lauritzen, borger i Aalborg, og Sindal (det hed hun), Hans Skrivers enke, ”2 Jorder af Graabrødre Klosters Jorder:

”Gjør alle vitterligt, at efterdi denne Brevviser Simon Lavritsen i Olburg, og Sindal, Hans Schrifvers Efterleverske, Borgerske smstds., for nogen Tid siden have udlagt til vort SlotAalburighuses Bygning og Befæstning nogle af deres Gaarde, og Ejendom vesten og sønden for samme Slot, da have vi af synderlig Gunst undt dem og Arvinger til evig Ejendom 2 Jorder af Graabrødre Klosters Jorder smstds., liggende til Hobe, som os elsk. Axel Juel, vor Mand, Tjener og Embedsmand paa Aalburighus, med Per Ebbessen og Borgemester og Raad tilforn have udlagt dem. Disse to Jorder ere til sammen i Bredde næst østen fra Rasmus Yfverssens Gaard og Vesten til Graabrøder Abildgaard langs ud med Adelgaden 24 Alen og i Længde Sønden ned til Aaen, som de nu er forefunden. Thi forbyde vi osv.”. *Kr. Erslev og W Mollerup, Danske Kancelliregistranter s. 429.*

s. 25

Hieronimus Madsen døde mellem 19. marts og 8. april 1633 jf. nedenstående. Han tog 29. maj 1620 på Aalborg byting vidne af 25 mænd angående svigermoderen Dorthe Jensdatter Kjærulf i hekseprocessen mod hende. Den 9. sept. 1620 forsvarede han hende på landstinget sammen med svogeren Rasmus Jensen, herredsfoged i Han herred. C. Klitgaard, Den store nordjyske hekseforfølgelse, Himmerland og Kjær herreds årbog 1915-17, s. 135. Hieronimus Madsens svigerfar kaldes også Søren Olufsen Vrangdrup. Hieronimus Madsen og hustruen Boel blev 6. februar, 12. marts og 1632 stævnet af Anders Christensen i Aalborg for en gæld på 16 daler. 19. marts 1632 blev de stævnet af Søren Madsen skriver for en gæld på 100 sletdaler. Den 21. januar 1633 blev han af Søren Madsen skriver på Stjernholm stævnet vedr. en pantsat have ved Peder Barkesgade og et damsted sønden ude. Den 8. april 1633 stævnedes Hieronimus Madsens arvinger vedr. tilbagekøb af den pantsatte have. Den 15. september 1634 stævnedes Søren Fogedsvend Bold Sørensdatter, Hyronimus enke for gæld på 10 mark vedr. en søn. Aalborg tingbog.

s. 25

Anders Jensen døde sikkert kort før 21. december 1629, hvor Johan Ertmand i Aalborg stævnedes byskriver Anders Jensens arvinger vedr. pant i dødsboet. *Aalborg tingbog, s. 20a. Hans Gjedsteds uddrag.*

Hans søn Christen Andersen blev 3.11.1634 udlagt som barnefader til Johanne Olesdatters barn. *Aalborg tingbog, s. 276a. Hans Gjedsteds uddrag.*

s. 27

Søren Sørensen Borresmidt og hustruen Else Jensdatters gravsten står i Vor Frue Kirke i Aalborg på muren ind mod kirken, til venstre for indgangsdøren, meget slidt. Han døde 15. maj 1678, 44 år gammel. På gravstenen ses deres bomærker. Hustruens viser blot Jesussymbolet I H S og bogstaverne E I D.



Søren Sørensen Borresmidts bomærke.

s. 27

Laurids Pedersen havde også et barn, som blev begravet 11. oktober 1681, formodentligt sønnen Peder, døbt 7. august 1681. *Aalborg Budolfi kirkebog.*

s. 27

Ved forordning af 19. februar 1677 blev embedet som regnskabsprovster ophævet, og kirkeregnskaberne blev herefter revideret af stiftsskriverne, som kongen udnævnte. Søren Nielsen Lunge stod for dette fra 1678 til 1685, og efter at han var blevet byskriver, efterfulgtes han af broderen Michel Nielsen Lunge, som også boede i Aalborg. C. Klitgaard, Regnskabsprovster over Vendelbo Provsti 1536-1677. Jyske Samlinger, 4. række, 6-bind (1928 - 1930). Mikkel Nielsen Lunge, se Tauber, s. 86. Søren Nielsen Lunges segl kendes en række skifter, bla. 17. marts 1695. Skifte efter handelskarl Laurids Nielsen. Landsarkivet i Viborg, Aalborg byfoged, originale skiftebreve 1620-1706. Han synes dog også tidligere at have anvendt et elipseformet segl med bogstaverne S N S L sammenslynget. Seglet nedenfor viser Guds lam.



**Søren Nielsen Lunges segl**

s. 46

Peder Skriver nævnes 1. nov. 1585 i et tingsvidne af Fleskum herred om sandemændstov mellem Visse, Gultentorp og Poulstrup.. Tingsvidne af Fleskum herred, Mdlxxxv mandag 1. nov., udstedt af herredsfoged Christen Poulsen i Nøvling m.fl. til delefoged Peder Skriver i Ferslev på vegne af Ove Lunge, lensmand på Aalborghus. *Landsarkivet i Viborg, Papirsbreve med segl, nr. 718, udtaget af C649-122, Aalborg Hospital*

s. 47

Poul Christensen levede endnu 1642. Dette fremgik af skifte 12. januar 1642 efter datteren Sofia, enke efter Christen Brems. Børnene var Peder, 18 år, og Laurs, 9 år og skiftet blev medbeseglet af Poul Christensen, foged til Aalborg Slot, børnenes morfar, og Christen Poulsen i Finstrup, herredsskriver i Fleskum herred, deres morbror. *Landsarkivet i Viborg, Aalborg byfoged, originale skiftebreve 1620-1706.*

Formodningen om, at Poul Christensen levede endnu 1664, som nævnt øverst side 48, udgår, da det uden tvivl er sønnesønnen af samme navn. Derimod er det nogenlunde sikkert, at Poul Christensen levede 1654. Peder Winther i Volsted udbød da sin andel af bondegods i Lundergård i Nøvling til sine sønner og anden nærmeste slægt. Andelen blev købt af Poul Christensen. *Fleskum herreds tingbog 1654 side 174r.*

s. 48

Christen Poulsen i Finstrup nævnes 12. januar 1642 som herredsskriver i Fleskum herred jf. ovenstående rettelse til Poul Christensen, side 47. Han levede 19. juli 1647, hvor skomager Niels Simonsen i Aalborg stævned ham for gæld. *Aalborg byfogeds tingbog, Hans Gjedsteds uddrag.*

Christen Poulsen havde også en søn Laurs Poulsen. Han var 1629 i Finstrup og stævned da Jens Nielsen i Visse for gæld. Fleskum herreds tingbog 23.11.1629, s. 72a, *Hans Gjedsteds uddrag.*

Christen Poulsens søn Poul Christensen var ikke delefoged før efter 12. januar 1642, hvor farfaderen udtrykkeligt nævnes som delefoged jf. ovenstående.

s. 50 og 51

Christian 1. stadfæstede 1478, at Storvorde birk og Mou birk blev indlemmet i Fleskum herred, men det skete tilsyneladende ikke. *Landsarkivet i Viborg, Pergaments-samlingen, nr. 159, udtaget af C1, Aalborg bisp, Fleskum herredstings vidisse af Christian Is stadfæstelse 1478 på Storvorde birketing og af Møvs indlemmelse i samme, 2 segl.*

s. 51

En birkefoged i Storvorde birk, Jens Andersen i Romdrup, nævnes i Hald lens regnskab 1545-46 over gæsteri af det tidligere Viborg Stifts tjenere. Han skulle betale 24 skilling i gæsteri, men var fri for dette, da han var birkefoged. Rigsarkivet, Regnskaber 1433-1559, Hald lens regnskab 1545-46, læg 7, udgivet af mig. *Landsarkivet i Viborg, Papirsbreve med segl, nr. 161, Udtaget af C2-127, Viborg bisp.*

s. 51

Clemen Christensen i Storvorde var 7. oktober 1552 den dag tinghører til Storvorde birketing. *Diplomatarium Hornumense, s. 291.*

s. 51

Peder Andersen i Mou var birkefoged i Mou birk jf. tingsvidne af 20.6.1635. *Mariager Kloster lens regnskab 1634-35, regnskabsbilag, opslag 700.*

s. 51

Peder Ibsen Winther i Nøtten, Ferslev sogn, Fleskum herred, var birkefoged i Mou birk 28. januar 1678 jf. side 67b i en tingbog eller protokol, som Hans Gjedsted har gennemset, desværre uden at notere hvilken. Peder Ibsen Winther er sikkert født omkring 1644 i Nøtten og var sikkert søn af Jep Pedersen Winther i Nøtten, født o. 1615, død o. 1690 i Nøtten, og Maren Nielsdatter. *Pers. Hist. Tidsskr. 1989.*

s. 51

Ny overskrift indskydes:

#### **Birkeskrivere i Mou birk**

Christen Christensen, skriver i Mou birk. Bevilget 1 td. rug og 1 td. byg for at at skrive tingsvidner, breve og domme i kongens sager. Nævnes 1610, 1615 og 1618. *Mariager Kloster lens regnskab 1610-11, opslag 497.*

s. 51

Anders Jensen var birkeskriver i Mou birk jf. tingsvidne af 20.6.1635. *Mariager Kloster lens regnskab 1634-35, regnskabsbilag, opslag 700.*

s. 52

Just Lauridsen var også birkefoged 30.10.1646. *Aalborghus lens regnskab, bilag til kobberskattemandtal 1646, opslag 137.*

s. 52

En Chr. Mortensen skriver i Storvorde, formodentlig birkeskrivere i Storvorde birk blev 21.3.1642 stævnet af Niels Sørensen for en gæld på 10 sldl. *Fleskum herreds tingbog s- 41b. Hans Gjedsteds uddrag.*

s. 54

Lars Jensen var i 1483 herredsfoged, hvis navnet dog ikke er en fejlskrivning af Hans Jensen, som var herredsfoged 1478. Dette fremgår af et vidne, som landsdommerne i Viborgs udstedte 19. jan. 1653, at de har set et vidne af Elisabeth Virginis Dag 1580 af præst, skolemester og hospitalsforstander i Viborg, at de havde set Hr. Palle i Gunderups lovhævd på (Viborg bispesædes) gods i Fleskum herred, udstedt af herredsfoged Lars Jensen MCDLXXXIII mandag næst efter Sct. Michels dag. *Landsarkivet i Viborg, papirsbreve med segl, udtaget af C2-127, Viborg bisp.*

s. 56

Anders Pedersen nævnes 1545 i Tustrup som én af 4 fæstere. *Rigsarkivet, Regnskaber 1433-1559, Hald lens regnskab 1545-46*, Oppebørsel først på Stiftets tjeneres årlige gæsteripenge. 1552 bød Anders Pedersen i Tulsted sig i rette imod Niels Tordsen på vegne af Peder Munk i Komdrup. *Ældste Archivregistraturer, bind 3, s. 75.*

s. 56

Peder Jude kan være født omkring år 1500. Han kan være den Peder Jude, der 1535 bragte et brev fra kongen til Hr. Axel Brahe. Han kan også den, der 1535 nævnes i register over de len og herreder, der skulle udrede okser for halsløsning som straf for at have deltaget i bondeoprøret i Clementsfejden. Peder Jude skulle inddrive i Fjends, Rinds, Nørlyng, Sønderlyng og Middelsom herreder og tage lensmandens bud samt herredsfogeden med sig i hvert len. Det kan være her, at han er kommet i kontakt med Erik Banner, som stod for opkrævningen i Hellum Herred, hvor Peder Jude senere nævnes som herredsfoged. Erik Banner var lensmand på Aalborghus 1535-36 og udnævnte selv herredsfogederne i herreder, der lå under Aalborghus, herunder Hellum Herred. *Danske Magazin 3,4, s. 47. Tegnelser over alle Lande No. 1, Fol. 22-23,*

E. Marquard antager i bogen "Breve til og fra Mogens Gyldenstjerne og Anne Sparre", bind 2, s. 166, at Peder Jude, som 1556 var foged på Aalborghus, er den samme, som 1565 var borgmester i Malmø, men det er klart en anden Peder Jude og ikke herredsfogeden i Hellum herred. Jude-navnet var ret almindeligt.

Peder Jude tog 1556 brev på Ejstrup skov. *Ældste Archivregistraturer, bind 3, s. 74.* Peder Jude var 1557 på Mou birketing og forbød sandemænd at gøre markskel mellem Hurup og Sillegårds mark. *Ældste Archivregistraturer 5, s. 726.*

Peder Judes segl findes på et brev af 1556, Danske Kancelli, B44, indlæg til registranterne samt henlagte sager 1534-71. Seglet er helt usædvanligt. Symbol: et fornemt hoved i profil af en tynd mand med skaldet isse, nakkehår og velplejet fuldskæg, flankeret af P(eder) I(ude).



**Peder Judes segl 1556, egen aftegning og foto.**

s. 62

I Aalborghus lens regnskab, ekstraskat, skatten til Mortensdag 1610 nævnes i Nørrekongerslev by Christen Skriver 1 dl. og under tjenestedrenge, Peder hos Christen Skriver ½ dl. Det er sikkert herredsskriveren.

s. 66-67

Sten Friis, forpagter på Rold præstegård hans pantebrev på 200 sldl. til Johan Valdmberg i Øls med pant i en gård i Dronningborg Amt, Onsild herred, Hvornum sogn, Brøndum By. Dateret Øls2. april 1705. Viborg landstings skøde-og panteprotokol nr. 33, 1702-05, s. 356. (Opslag 172)

Steen Ditlevsen Friis havde ikke en datter Anette (Ulrikke). Anette var derimod datter af hans broder Christoffer Friis, forvalter på Lindenberg. Hun blev døbt dominica 25. post Trinitatis 1697 i Bælum. Steen Ditlevsen Friis' ældste datter Cathrine Magdalene blev 2. dec. 1731 i Brøndum kirke gift med Anders Jensen, møller i Nibe.

s. 68

Peder Vognsen var efter teksten allerede herredsfoged 5. juli 1488. Han udstedte 12. juli 1488 et vidne om skel mellem Hvanstrup, Støttrup og Gjøttrup. *Lindbæk og Stemann, De danske Helligaandsklostre, s. 75.*

s. 69

Jens Pedersen betalte ca. 1519 to okser for ikke at blive frataget sit ”fogderi”, altså sit embede. *Rigsarkivet, Forskellige stykker lensregnskab og jordebøger, Regnskabsoptegnelser, Aalborghus i Ejler Bryske tid 1518-20.*

s. 69

Søren Pedersen i Vognsild var allerede 1549 herredsfoged, hvilket fremgår af en stadfæstelse, som mester Anders Skovgaard, ærkedegn i Viborg på Viborg Hospitals vegne fik på en papirsdøm, som Søren Pedersen havde udstedt i 1549. *Danske Kancelliregistranter 1535-50, s. 435.*

s. 70

Peder Christensen i Binderup, herredsfoged i Gislum herred udstedte 1579, Lørdag efter Bartholomei Apostoli Dag, sammen med Jens Mortensen i Østrup, Christen Stub, herredsskriver, m.fl., på forlangende af Hr. Søren Kristensen, præst til Gislum Kirke, et vidne. *Viborg stiftsarkiv, Rinds herred, Vesterbølle kald med henvisning til Diplomatarium Vibergense, s. 191.* Peder Christensen i Binderup, herredsfoged i Gislum herred nævnes 15. juni 1594 i et tingsvidne og herpå ses hans segl. *Landsarkivet i Viborg, Papirsbreve med segl, nr. 1322, udtaget af Lerkenfeld gods, G206-1. Han nævnes også 27. juli 1594, Papirsbreve med segl, nr. 1322, udtaget af Lerkenfeld gods, G206-1.*



Peder Christensens segl



s. 71

Christen Pedersen i Bunderup (Binderup?) var allerede herredfoged 10. marts 1610 jf. et tingsvidne af Gislum herredsting. *Mariager Kloster lens regnskab 1585-1586, opslag 26.*

s. 72.

Testrup angiver, at der har været en herredsfoged Christen Sørensen i Gislum herred. Han er ikke truffet noget steds, men kan have været der mellem Knud Nielsen 1665 og Anders Sørensen Riis 1669. Han var jf. Testrup gift med en datter af Knud Nielsen. Der er formodentlig tale om en broder til Anders Sørensen Riis, som blev udnævnt 1669. *Testrup, Rinds Herreds Krønike, s. 41.*

s. 72

1682 var Anders Sørensen Riis sikkert død, for da nævnes i Mandtal til kopskatten 1682 moderen Gertrud Schiønning med tre børn Laurids, Christen og Inger i Rise i Vr. Hornum sogn. *Nygårds sedler.*

s. 73

Anders Christensen Aalestrup var sikkert gift mere end de angivne to gange. Også hans høje alder, 49 år, ved ægteskabet med Karens Jensdatter Pop 18. maj 1692 peger på dette. Han er sikkert den Anders Christensen i Aalestrup, der 26. maj 1683 i Østerbølle kirke blev gift med Anne Christensdatter Schiønning. De boede sikkert i Store Torup, Ulbjerg sogn, Rinds herred, hvor Anders Christensen Aalestrup døde døde 1700. Han fik sikkert ingen børn med Anne Christensdatter Schiønning, der sikkert er død mellem 1683 og 1692, hvor Anders Christensen Aalestrup blev gift med Karen Jensdatter Pop. Kirkebogen for Ulbjerg sogn er desværre ikke bevaret for den aktuelle periode. Anne Christensdatter Schiønning var utvivlsomt af herredsfogedslægten Schiønning i i Aars herred.

Anders Christensen Aalestrups søster Mette Christensdatter var gift med Søren Christensen af Kalstrup, som havde Testrupgård. Deres søn var Christen Sørensen Testrup, som også boede i Testrupgaard og var herredsfoged i Rinds-Gislum herred 1730-59.

s. 74

I Hald Lens regnskab, læg 7 bilag 5, som sikkert er fra 1542-43, nævnes side 236v (min nummerering i min kildeudgave af regnskaberne 1541-46) Søren Skrifer, sikkert herredskriveren, men det kan også være herredsfoged Søren Pedersen. Han betalte for et læg af bønder.

s. 75

Jens Mortensen, 1573, er ved en fejl blevet anbragt før Niels Christensen Skrifer.

s. 75

Niels Christensen Skrifer er sikkert identisk med Niels Skrifer i Kemtrup der 16.8.1595 blev stævnet af lensmanden på Hald, Henrik Below, fordi han havde ladet Christen Andersen Degn fordele. *E. Reitzel Nielsen, Danske Domme 1375-1662, V, s. 427.*

Efter Niels Christensen Skrifer indsættes:

Niels Jensen Durup, født i Durup præstegård, død 1602, søn af Jens Nielsen, sognepræst til Durup-Stenild, Rørbæk og Grynderup sogne, død 1577. Gift med Inger Jensdatter Treberre.(Wiberg). Deres datter Johanne Nielsdatter Durup blev gift med Børge Pedersen Spanggaard, som efterfulgte Niels Jensen Durup. Han var først informator for Jørgen Lykkes børn på Mariager Kloster og tillige herredsskriver i Gislum og Aars herreder indtil ca 1568 hvor han blev Anders Grønnings kapellan i Farsø, Vognsild og Svingelbjerg sogne i Gislum herred, som han efterfulgte 1570. Han blev 1595 herredsprovst. Farstrup og Axelsons Dagbøger, s. 321.

Christen Stub var herredsskriver i Gislum herred 1579.

Peder Christensen i Bunderup, herredsfoged i Gislum herred udstedte 1579, Lørdag efter Bartholomei Apostoli Dag, sammen med Jens Mortensen i Østrup, Christen Stub, herredsskriver, m.fl., på forlangende af Hr. Søren Kristensen, præst til Gislum Kirke et vidne. Viborg stiftsarkiv, Rinds herred, Vesterbølle kald med henvisning til Diplomatarium Vibergense, s. 191. Christen Stub er uden tvivl identisk med herredsskriveren i Hornum herred. Se side 131.

Niels Skriver i Kemtrup nævnes i en sag ved Viborg landsting 16. august 1595. Det er sikkert herredsskriveren i Gislum herred. Kemtrup er i Grynderup sogn, men kan være en forvanskning af Hvanstrup, eller omvendt. *Reitzel-Nielsen, Danske domme V, s. 427.*

s. 75

Søren Christensen i Stistrup var herredsskriver 10. marts 1610 jf. et tingsvidne af Gislum herredsting. *Mariager Kloster lens regnskab 1585-1586, opslag 26.* Han fik 1618 1 td. rug og 1 tønne byg i løn for at skrive kronens tingsvidner m.v. *Mariager Kloster lens regnskab 1618-19, Jordebog Gislum herred, opslag 102.*

Søren Christensen, skolemester i Vonsild, var sætteskriver til Gislum herreds ting 15/11 1624. *Nørgaard-Pedersen, Viborg landstings dombog B 1616-64, s. 187.*

s. 77

Christen Nielsen Basse, \* o. 1622, død 1702 i Vester Arup, begravet 23. april, 79 år 8 måneder gammel, ~ Kirsten Svendsdatter, født efter 1629, + 27.12.1695, datter af Svend Pedersen Farstrup, præst i Vester- og Østerbølle fra 1629. Han var sikkert søn af Niels Basse i Aarup, som 21. november 1642 blev stævnet af Rasmus Jensen, slotsskriver på Aalborghus, vedrørende Niels og Christen Basses gæld på 53 daler. *Aalborg byfogeds tingbog side 39b. Hans Gjedsteds uddrag. Erik Reitzel-Nielsen, Danske domme V, s. 429.*

Christen Basse var fæster under Lerkenfeld af den største af de to Årup-gårde, nemlig Vester Årup, hvis hartkom i 1688 blev sat til 6 tdr. 1 skp. 1 alb. Christen Basse var en anset mand, der fra før 1671 var ridefoged på Bonderup (nu Lerkenfeld) og fra 1685 herredsskriver i Gislum herred.

Christen Nielsen Basse havde formodentlig en datter Dorthe Christensdatter, \* c. 1658, + 1728, gift med Jens Graversen, \* o. 1640, + 1699. Endvidere en søn Niels Christensen Basse, \* o. 1680, + 1756, gårdmand i Svoldrup, Vognsild sogn, senere i Knudstrup, Vesterbølle sogn, gift med Maren Nielsdatter, \* o. 1666, + 1748. Endelig en datter Else Christensdatter, \* o. 1671, + 1704, gift med Niels Vognsen, \* o. 1670, + 1746, der overtog Vester Årup efter Christen Nielsen Basse. *Slægten Aarup fra Ullits og Kallestrup, s. 159. Henvining til J. Chr. Sixhøj: Viborg katedralskoles dimittender 1630-1879, s. 57 (nr. 556 Christen Basse). Farstrup og Axelsons dagbøger, s. 124 og 333, Wiberg bind 3, s. 536.*

s. 79

Poul Jensen Holm havde en søster Maren Jensdatter, begr. 17.11.1779, gift med Niels Lauridsen Schiønning, degn i Kgs. Tisted.

s. 84

Jens Nielsen i Rold, foged i Hindsted herred, udstedte 1526, torsdag efter Anderas apostoli et åbent brev sammen med bl.a. Peder Bloch i Hørby og Niels Bloch i Hørby. *Landsarkivet i Viborg, G257-2, Trudsholm godsarkiv, Retsakter.*

s. 84

Jens Jensen i Rold, foged i Hindsted herred, udstedte 1531 torsdag efter Anderæ dag et åbent brev sammen med bl.a. Peder Bloch i Hørby og Niels Bloch i Als. *Landsarkivet i Viborg, G257-2 Trudsholm godsarkiv, Retsakter.*

Jens Jensen i Rold, foged i Hindsted herred, udstedte 1531 torsdag efter Sankt Olufs dag et åbent brev sammen med bl.a. Niels Bloch. *Landsarkivet i Viborg, G257-2 Trudsholm godsarkiv, Retsakter.*

s. 86

Anders Findsen var sikkert herredsfoged i Hindsted herred 1564-1569. I hvert fald nævner præsten Christiern Nielsen Juel i sin årbog, s. 205, at Anders Findsen i Hindsted herred 25. august 1569 blev afsat af Jacob Seefeld til Visborggård. Da han ikke benævnes Her, altså som præst, formodes det at være herredsfogeden. *Kgl. Bibl., NKS 637 oktav.*

s. 86

Søren Nielsen Bloch nævnes også o. 1580 i en sag, hvor Anders Banner til Gjessingholm forfulgte en bonde, der efter opsigelse af fæstet var flyttet til en gård under Aalborghus len. *Kgl. Bibl., Additamenta 151, f. 162. Rigsarkivets domssamling A nr. 182 og C nr. 116, jf. Hans H. Fussing, Herremand og Fæstebonde, 1942, s.115.*

s. 87

Jens Bloch i Arden nævnes 17. januar 1622 som ”den tid dommer til Hindsted herred. Det er sikkert Jens Sørensen Bloch, men måske er han først blevet herredsfoged efter denne dato. At han var herredsfoged o. 1618 beror på det nævnte tingsvidne af 1632, som kan være unøjagtigt. *Landsarkivet i Viborg, G257-2 Trudsholm godsarkiv, Retsakter.* Hans kones far kaldes 4. april 1633 ærlige og velagte mand Jens Vognsen, borger og indvåner i Viborg. *Poul Verner Christiansen, Lavadel og storbønder – to stærkt sammenhængende grupper, Personalthistorisk Tidsskrift 2001, s. 55.* Skiftet efter Jens Sørensen skulle være i Hindsted Herreds tingbog 29.11.1655 jf. Erik Brejl.

s. 88.

Skiftet efter Anne Ottesdatter, der døde i Store Arden, findes i Hindsted Herreds Tingbog 18.5.1670 2. del s. 64r og 65v. Alle 8 børn er nævnt som arvinger efter Anna Ottesdatter. Boet opgjordes da til et beløb af 3650 Sldr. foruden 1 gård i Døstrup, 3 gårde i Hørby samt 2 gadehuse, hvoraf den ene halvpart gik til børnene og den anden til ham.

s. 90

Thames Mogensen var herredsskriver 12. jan. 1577, hvilket fremgår af et tingsvidne af Hindsted herred, Mdlxxvij torsdag Snapsting, udstedt af herredsfoged Søren Bloch i Arden, herredsskriver Thames Mogensen m.fl., at Peder Lauridsen i Korupgård på vegne af Axel Viffertsen (til Viffertsholm) klagede over en lovhævd på Als Bønderskov, og at ridder Jørgen Lykke på Haslevgård blev stævnet til tinget. Landsarkivet i Viborg, Papirsbreve med segl, nr. 1498, udtaget af G257-2, Trudsholm gods. Thames Mogensen var også herredsskriver 15. aug. 1577, hvilket fremgår af et tingsvidne af Hindsted herred, udstedt af herredsfoged Søren Bloch i Arden, herredsskriver Thames Mogensen og Mads Sørensen i Doense, at Christoffer Lauridsen (Seefeld) til Refsnæs fik vidne om et frit fælling ved Terndrup og Tisted. *Landsarkivet i Viborg, Papirsbreve med segl, nr. 1500, udtaget af G257-2, Trudsholm gods.* Thames Mogensens segl er på brevet. Seglet viser TM og herunder et skjold med ulæseligt bomærke og/eller initialer.



**Thames Mogensens segl**

Thames Mogensen nævnes også 15. aug. 1579 i et tingsvidne af Hindsted herred, udstedt af Søren Sørensen i Fragdrup, den tid tinghører, herredsskriver Thames Mogensen m.fl., at Peder Lauridsen i Korupgård (på vegne af velbyrdige Axel Viffertsen) forbød at drive med øg eller fæ i Als Bønderskov uden tilladelse. *Landsarkivet i Viborg, Papirsbreve med segl, nr. 1499, udtaget af G257-2, Trudsholm gods.*

s. 90

Niels Skriver var herredsskriver i Hindsted herred jf. tingsvidne af 17. juni 1578 af Hindsted herred, udstedt af herredsfoged Søren Bloch i Arden, Niels Skriver m.fl., at Jørgen Knudsen på Viffertsholm fik vidne, at Peder Lauridsen i Korupgård på Axel Viffertsens vegne påklagede, at der var fjernet nogle skelpæle i Bønderskov i Als, og at Jørgen Lykke blev stævnet herfor. Landsarkivet i Viborg, G257-2, Trudsholm gods. Papirsbreve med segl, nr. 1504. Niels Skriver var også herredsskriver i Hindsted herred jf. tingsvidne af 14. feb. 1583 udstedt af herredsfoged Søren Bloch i Arden m.fl., at ridder Jørgen Lykke til Overgård, lensmand på Mariager Kloster, fik vidne om et sandemændstov på ager, eng og strand til hans gårde og bol i Helberskov. *Landsarkivet i Viborg, Papirsbreve med segl, nr. 1306, udtaget af G159-25, Visborggård gods.*

s. 90

Christen Skriver i Tostrup, Rostrup sogn, Hindsted herred var utvivlsomt herredsskriver. Han nævnes Tostrup skatten til Mortensdag 1610, i madskatten til jul 1611, pengeskatten til jul 1612, og 1618. *Aalborghus lens regnskab, ekstraskatter.*

s. 91

Jep Nielsen Riis i Nørtvedskov var også birkefoged til Viffertsholm birk 9. august 1633 og udstedte da et tingsvidne, som Envold Seefeld til Viffertsholm begærede. På dette dokument ses hans segl, hvor bomærket desværre ikke er kendeligt. Han nævnes

også som birkefoged i et tingsvidne af 30. august 1633 som Envold Seefeld ligeledes begærede. *Landsarkivet i Viborg, G 257-2, Trudsholm godsarkiv, Retsakter 1354-1693.*



**Jens Nielsen Riis' segl**

s. 92

Mads Jensen i Søndergaard var 12. aug. 1607 birkefoged i Visborggård birk og udstedte da et tingsvidne om et sandemænds brev, som Laurids Skriver på Overgård lod læse. *Landsarkivet i Viborg, G 257-2, Trudsholm godsarkiv, Retsakter 1354-1693.*

s. 93

Birkefoged Anders Lauridsen i Visborg birk solgte ved skøde dateret Viborg 12. oktober 1703 2 gårde i Hindsted Herred, Hørby Sogn til byfoged i Hobro og herredsfoged i Onsild Herred. Viborg landstings skøde-og panteprotokol nr. 33, 1702-05, s. 356. (Opslag 48)

s. 93

Den omtalte datter af Nicolai Mortensen Steenholm hed Christence og hun var gift med Carl Velten Venuleth, ikke S. Velter. Han døde i Slagelse, 6.3.1765, Slagelse Byfoged, Skifteprotokol 1741-1767, fol. 674 (Erik Brejls skifteuddrag på nettet). Hendes lavværge var svogeren (svigersøn?) Søren Hansen. Der var 2 børn, 1) Anne Cathrine Hedvig Velten 21 år, 2) Johan Nikolaj Velten 20 år. Deres formynder var morbror Morten [Nikolajsen] Steenholm, farver i Nibe.

s. 95

Byfoged Palle Michelsens segl ses på oroginaldokumentet, *Rigsarkivet, Gejstlige arkiver, Viborg kapitel*. Bomærke af Andreaskorstype. Omskrift: PALLI MICHL.



**Palle Michelsens segl**

s. 95

Jørgen Sørensen er formodentlig identisk med Jørgen Tebberup, byfoged i Hobro, som 1598 af lensmanden på Hald fik 10 dlr. for en tyv, som blev henrettet efter, at skriverdrengen på Hald havde afsløret denne i.f.m. tyveri fra kongens kornhus i Hobro. *Valdemar Andersen, Hals Hovedgård, s. 44.* Tebberup er formodentlig Tobberup i Hørby sogn umiddelbart nord for Hobro.

s. 98

Måske fik Christen Nielsen Hostrup kun en kort funktionstid i første omgang. I hvert fald fik byfoged Niels Christensen Hostrup 24. april 1700 grundet sit embedes ringe indtægt bevilling på at oppebære afgiften af Hobro Bro mod at holde den vedlige.

Rigsarkivet, *Danske Kancelli, D 26, Jydske Registre 25. august 1699 til 1702*. Hans ansøgning findes i Danske Kancelli, Koncepter og indlæg til jyske registre 1699-1700. Niels Christensen Hostrup var sikkert Christen Nielsen Hostrups far. Niels Christensen Hostrup fik dog kun en kort funktionstid. Af en lille indklemt og senere tilskrevet seddel (anden pen og håndskrift) i den nævnte protokol D26 med sag nr. 23b fremgår nemlig at ”Morten Alsing bestalling at være Byefoged i Hobroe og Herretsofoged i Onsild Herret og have indseende med Broen for Byen imed dens Tillæg. Dateret 15. februar 1701”. Også Morten Alsing fik kun kort funktionstid, for fra 8. oktober 1704 nævnes Christen Nielsen Hostrup fast som byfoged i Hobro. Forklaringen på de to byfogeder, tilsyneladende midt i Christen Nielsen Hostrups funktionstid, er ikke fundet.

s. 99

Jens Nielsen Hostrup blev måske gift igen. I hvert fald nævnes seignør Jens Hostrups kæreste, formodentligt at forstå som forlovede, af Hobro som fadder i Svenstrup Kirke (Onsild herred) 21. juli 1741. Han nævnes som lodsejer, da præsten til Øls, Hørby og Døstrup, Heinrich Christipher Bützow, 7. august 1728 søgte kongens godkendelse af en fundats for oprettelse af en skole. *Hofmans Foundationer III, s. 502*.

s. 99

Under Christen Nielsen Hostrups børn tilføjes:

3. Niels Christensen Hostrup, der jf. teksten ovenfor nævnes 1735 sammen med moderen i indberetningen om Hobro bys tilstand. Han er sikkert den Niels Hostrup i Mariager, der 1745 nævnes som arving efter Jens Nielsen Hostrup, der nævnes som byfoged 1727, side 99. Han er sikkert også den Niels Hostrup, der 6. februar 1742 i Mariager blev gift med Maren Jensdatter Lind. Hun er sikkert den Niels Hostrups hustru, der 14. januar 1743 blev begravet i Mariager, 18 år 3 måneder og 5 dage gammel. Niels Hostrup fik 12. juli 1743 kgl. bevilling til at indlade sig i nyt ægteskab, selv om sørgeåret ikke var forløbet. Enkemand Niels Hostrup blev herefter 31. juli 1743 i Randers gift med Kirstine Jensdatter Bay. Jens Nielsen Hostrup mente 24. marts 1739, at han ejede herligheden af annexgården i Rostrup, hvilket fremgår af hans underskrift på ”Vide og vedtægt for Rostrup by” af 1738. Dette protesterede ejeren af Dalsgård, T. Høegh, imod. *Marius Johansen og Hans K. Johansen: Rostrup sogns historie, 1970, side 157*.

s. 100

Peder Pedersen Elkier er måske identisk med den Peder Elkier, der 1724 var fæster af en gård i Nørager, hartkorn 4-7-0-2, tilhørende major Sehested til Nøragergaard. *Landsarkivet i Viborg, Rinds-Gislum Herred, Matriklen 1724. Arkiv nr. B48C-99*.

s. 101

Niels Christensen Foersom døde 4.1.1758 i.h.t. Jyske registre protokol 44 fol. 24. Henvisningen til Retsbetjente udgår. Han er søn af Christen Nielsen tømmermand, og blev døbt 5. oktober 1710 i Ribe landsogns kirke. (Arkivalieronline, opslag 30). Faderen Christen Nielssen Foersom døde 30.1.1730 i Ribe efterladende hustruen Maren Jepsdatter. Ribe byfogeds skifteprotokol 1726-41, fol.175B, skifte nr. 737, Erik Brejls skifteuddrag på nettet. I skiftet efter faderen angives Niels Christensen Foersom at være 20 år og opholdende sig i Kolding. Nævnes i Hjorth-Nielsen, Danske Prokuratorer.

s. 101

Søren Pedersen Langballes enke Birgitte Mortensdatter (datter af købmand Morten Nielsen Kirketerp og Anne Marie Wedege), født ca. 1736 i Hobro, død 31. maj 1797 i Hobro, blev 1775-80 gift med Conrad Sparre, tolder i Hobro 1781-1795.

Conrad Sparre (søn af sognepræst Corfitz S. og Birthe Marie Fabricius), født ca. 1729 i Øster Hæsingeprestergård, begr. 31. juli 1806 i Stubbekøbing. Gift 1. gang med Benedikte Cathrine Høyer (datter af sognepræst Frederik Hansen H. og Elisabeth Margrethe Steenberg), døbt 9. juli 1728 i Skivum præstegård, begr. 15. september 1768 i Ondrup, Odder sogn. Gift 2. gang ca. 1775-80 med Birgitte Mortensdatter.

Conrad Sparre var løjtnant. Herredsskriver, konsumtionsforvalter i Hobro 2. april 1781 (idet konsumtionsforvalter Laurberg, Skanderborg, ikke ønskede embedet). Toldinspektør i Stubbekøbing 28. januar 1795, afskediget 28. september 1796. Danske Toldembedsmænd, toldere i Hobro. <http://toldhistorie.blogspot.dk/2013/10/toldere-i-hobro.html>.

s. 102

Johan Peder Woydemann var ikke hospitalsforstander i Nykøbing Mors, det var hans bror Jens Peter Woydemann (1743-1809), gift med Barbara Marie Thestrup. Johan Peter og Jens Peter Woydemanns far, Jens Pedersen Woydemann, var ud over at være borgmester og byfoged tillige byskriver og hospitalsforstander i Varde. *Nygaards Sedler og Erik Brejls skifteuddrag af Koldinghus amt skifte-protokol 1745-1754. Landsarkivet i Viborg, B 6C-212.*

s. 103

Jørgen Peter Rommedahl, prokurator i Aalborg, købte i 1796 alle gårdene i Rold by af Søren Hillerup, som havde købt gårdene af godset Oksholm, hvorunder byen tidligere havde hørt. *Viborg landstings skøde- og panteprotokol 51B, 1793-99, B.24-713, tingfæst 24. august 1796, nr. 15 og samme fol. 566.* Rommedahs bevilling til at drive værtshus i Rold må ses i denne sammenhæng.

s. 109

Jens Lauridsen Helts hustru Johanne Marie Nielsdatter Abildgaards far Niels Nielsen Abildgaard, købmand i Hobro, døde 1709 i Hobro og var første gang gift med Maren Christensdatter Skipper. De fik 21. marts 1693 kgl. konf. på testamente af 28. dec. 1692 og havde da ingen børn. Testamentet bevidnedes af præsten i Hobro samt ”vores kære svoger og fætter”, byfoged Laurids Christensen Skipper i Hobro, og handelsmand Laurids Sørensen sst. Maren Christensdatter Skipper døde formodentlig 1700 jf. Hald amts skifteprotokol s. 31. Hendes bror var byfoged Laurids Christensen Skipper. Johanne Marie Nielsdatter Abildgaard oprettede 1740 ægtepagt med sin tredje mand Henrik Bloch, som altså ikke døde 1736 som anført. Formodningen om, at hun var af Tostrup Hovgaard udgår. (Nygaards Sedler).

s. 126

Laurids Nielsen Kras nævnes i Aalborghus lens jordebog 1601 som fæster af en gård i Moldbjerg, afgift 1 ørte rug, 2 ørte byg, 1 ørte havre, 1 svin og 4 hestes gæsteri. Gården overtog han utvivlsomt efter faderen, men fik afgifterne nedsat, så længe han var herredsfoged, se nedenstående.

s. 130

Michel Skriver nævnes i en sag der 20.12.1564 var for i kapitelshuset i Viborg mellem Christen Poulsen Borch, præst i Buderup, Gravlev Aarestrup og hans kapellan Christen

Christensen Trebjerg. Af sagen fremgår, at kapellanen i Juelstrup præstegård havde truet Michel Skrivers med et sværd. *Rigsarkivet, CP-0165A, Årestrup, Buderup, Gravlev pastorat, div. dok. 1564-1804.*

s. 131

Niels Skrivers i Veggerby købte 1541-42 10 pund smør af Hald len. *Ole Færch, Hald lens regnskaber 1541-46, s. 256r.* Hvis han er den nævnte Niels Michelsen i Aarestrup, kan han muligt være søn af Michel Jensen i Gravlev, der var herredsskriver 1540 og 1562.

s. 132

Niels Poulsen Kras var jf. Aalborghus lens jordebog 1562 fæster af kronens gård i Moldbjerg, afgift 12 skilling leding, 2 ørte rug, 2 ørte byg, 1 ørte havre, 3 pund smør, 1 får, 2 lam, 2 gæs med korn, 4 høns, 3 ½ kander honning, 1 svin, 18 skilling galtpenge, 3 skilling sildepenge, 22 hestes gæsteri, og dette er afgiften, efter at den var blevet forhøjet, hvilket herredsfogeden først i 1581 klagede over. Gården blev sikkert overtaget af sønnen, herredsfoged Laurids Nielsen Kras, se ovenstående. *Ole Færch, Aalborghus lens jordebog 1562.*

s. 130-131

Niels Skrivers i Veggerby nævnes i Hald lens regnskab 1541-45, læg 7, bilag 5 og ydede da 1 skovsvin. Han nævnes også i Hald lens regnskab 1545-46, og betalte da under betegnelsen Viborg Stifts tjenere 1 mark i gæsteripenge. Dette skal formodentlig forstås sådan, at han har været skriver i flere omgange. Når Michel Jensen s. 130 nævnes som skriver 1562, skal det sikkert forstås som forhenværende, eller han har også været skriver i flere omgange. *Rigsarkivet, Regnskaber 1433-1559, Hald Lens regnskab 1541-46.*

s. 133

I Mariager Kloster lens jordebog 1615-16 nævnes en skriver Poul Baltersen i Onsild herred. Han fik i løn 1 td. rug og 1 td. byg i skriverpenge for kronens tingsvidner mv. at skrive. Det er sikkert den tidligere skriver i Hornum herred. *Mariager Kloster Lens regnskab 1615-16 (Esge Bildes regnskab), opslag 497.*

s. 135

Herredsskriver Peder Nielsen Gjelstrups første hustru var Maren Jensdatter, som var mor til herredsskriver Michel Pedersen. Denne stævnede 31.8.1667 på Nibe birketing farbroderen Jørgen Nielsen for arv efter moderen Maren Jensdatter.

s. 136

Jens Andersen Yde blev voldsomt overfaldet, da svenskerne kom til landet, hvilket fremgår af et tingsvidne han 12. oktober 1646 lod tage på Hornum herredsting:

”at Jens Andersen i Bonderup bor på den alfarvej fra Aalborg til Hobro og Randers, hvor rigets fjender, de svenske forleden ufredens tid, ideligen nat og dag Macerit og dennem indkvarterede og jaget ham mange gange med hustru børn og tjenere, fra hus og hjem, fortridigt og borttaget alt hvis de overkom(!) Derforuden måtte han udgive til Ritmester Casper en ulideligen Contribution udi rede penge og andre varer. Tog han endda med brutalt fra ham alle hans heste og kvæg, så nær som de allerværdste og en liden plag. Nok lagde han ind på ham 1 rytter med quinde og børn, som han alene måtte underholde, fra det første de kom her ind udi landet, og til det allersidste de uddrog, så



han ikke kunne drive sin avl og bjergning, hvorfor den fattige mand er blevet meget øde og forringet på evne og formue, meget mere end de som fra alfarvej, hvor fjendernes Masering ikke så idelig skete, så han evner ikke at betale kobber og tinskat". Aaborghus Lensregnskaber, 1646-1647, Ekstraskattemandtaller.

Hans bror Chr. Andersen var 11.29.1653 i Nøtten i Fleskum herred. Hellum herreds tingbog.

s. 137

Christen Andersen Bruns hustru Johanne Christensdatter Resen var ud af en præste- og herredsfogedslægt. Dette fremgår af en sag om arv, som var for Nibe birketing 10. juni 1666 og 9. marts 1667, jf. Hans Gjedsteds familierelationer fra Nibe på [www.protokoller.dk](http://www.protokoller.dk) med reference til Nibe tingbog 1666 s. 45a og 1667 s. 143a og 157a. Heraf fremgår, at Johanne Christensdatter Resen først var gift med Christen Laursen Ged og i dette ægteskab havde i det mindste sønnen Christen Christensen Ged, barnefødt i Nibe. Endvidere fremgår det, at Johannes brødre var Poul Christensen Resen i Tøttrupgård i Thy, herredsfoged i Hassing herred, og Niels Christensen Resen, præst i Ferring, Vandfuld herred. Der var endvidere en broder Jens Christensen, som Poul og Niels var værger for, hvilket nævnes i en sag om arv af 329 daler, tgb. 10. juni 1666 s. 143a, og 17. november 1666, tgb. s. 157a. Christen Andersen Brun opkrævede 9. marts 1667 gæld til sin forgænger Christen Laursen Ged. Han var nu gift med enken Johanne Christensdatter. De nævnte Resen-søskende var børn af Christen Poulsen Resen, præst i Vestervig, født o. 1557, død 1641 i Vestervig, og Ane Nielsdatter, død 1626. Klitgaard, Nibe Bys Historie, s. 280. Mary Windfeldt Kaiser, Slægten Resen/Reesen fra Resen Sogn Skodborg herred, Ringkøbing amt. Hans H. Fussing, Til Dansk præstehistorie, Personalhistorisk Tidsskrift, 11,3, 1942, s. 236. Der var måske endnu en datter Maren Christensdatter Resen, gift med Laurids Mikkelsen, præst i Nibe. Se min Vokslev Sogns Historie, s. 105. Christen Laursen Ged var i øvrigt også ud af en herredsfogedslægt med aner tilbage til herredsfogederne i Aars herred.

s. 143

Formodningen om, at Marie Weibys søster var Ellen Sørensdatter Weiby bekræftes af skiftet efter hende i Aalborg skifteprotokol, jf. Erik Brejls uddrag

2257 Ellen Sørensdatter Vejby i Ålborg. 17.4.1746, side 976.

Enke efter Niels Kjærulf, skifte 5.12.1720 lbnr.1025. A:

0) forældre Søren Sørensen Vejby og Karen Poulsdatter

1) bror Søren Vejby, død. 3B:

a Vibeke Vejby g.m. Hans Nikolaj von Hutten, negotiant i København'

b Anne Cathrine Vejby, enke efter Thomas Herlev i København

c Lene Susanne Vejby, enke efter Hans Henrik Kückelin i København

2) bror Poul Vejby, kasserer i Norge, død. 2B:

a Severin Vejby, kaptajn i København

b Peder Vejby, officer i København

3) søster Susanne Marie Vejby, [begravet Bislev 24.10.1744], var g.m..

Ditlev [Lauridsen Møller], birkedommer på Lundbæk [i Bislev sogn]. 6B:

a Søren Møller, forpagter på Fyn

b Ditlev Møller i London i England

c Poul Møller, urtekræmmer i København

d Elisabeth Cathrine Møller, [skifte Støvring herred gejstlig 17.8.1750 lbnr.72], var g.m. Johan [Ernst Corfitzen] Mavors, [kapellan] i Randers, [skifte Støvring herred gejstlig 5.11.1734 lbnr.52 e Johanne Møller g.m. Christian Frederik Vifling, købmand i København f Ellen Møller.

s. 146

Poul Uttermøhlens mor Sofie Winther var datter af Maren Christensdatter Soelberg og Oluf Jacobsen Winther, se side 250. Poul Uttermøhlen var ikke forvalter på Astrup ved Skive men derimod 1779 på Åstrup i Vendsyssel, 1781 og 1790 på Rønnovsholm og 1793 på Vrå. 1782 fik han og hustruen Elisabeth Sofie Broerholt kgl. bevilling på at lade sig betjene i deres salighed af hvilken som helst præst, de måtte ønske. Nygaards Sedler.

s. 147

Jens Nielsen i Nørholm var birkefoged i Nørholm 16. august 1578 jfr. en sag mellem mester Jacob Holm, kannik og skolemester i Viborg, og Nørholm mænd angående en grøft, som var gravet ved Klitgård på Willads' ager, som 11. februar 1653 blev fremlagt på Nørholm birketing. *Rigsarkivet i Viborg, Nørholm Birkefoged, retsakt 11.2.1653.*

4. februar 1599 fik provsten i Nørholm, Enevold Tygesen Kruse et åbent brev fra kongen, at han igen måtte rejse en sag, som var blevet forhalet. Christen Pedersen, der tjente præsten i Nørholm, var uskyldig blevet dræbt af Jens Nielsen i Nørholm og dennes søn. Sandemændene i Hornum Herred havde ikke inden sjetteugersdagen kunnet gøre deres tov, fordi sagen var bleven forhalet i lang tid ved vidnesbyrd, som manddræberen har erhvervet.<sup>1</sup> Den her nævnte Jens Nielsen er birkefogden og Niels Jensen hans søn, som også var birkefoged.

Jens Nielsen nævnes i en sag 6. august 1680 på Nørholm birketing. Mads Sørensen i Nørholm lod læse kongens lavsbrev af 2. september 1670: Nørholms gadehusmænd og hus inderste, ledige folk og pebermøer i deres eget bo bør gøre en dags arbejde for birkefogeden i høst eller høhøsten, som altid har været sædvane. Der stævnedes 24 dannemænd i Nørholm, som tilkendegav, at de ikke mindedes, at sådan var sket før, hverken da salig Niels Jensen var birkefoged eller salig Jens Nielsen og salig Christen. Sidstnævnte er sikkert Christen Troelsen.

s. 155

Jens Pedersen Skriver i Nørholm blev begravet 13. marts 1652 i Nørholm. I Pengeskatten 1655, Aalborghus len, ekstraskatter, nævnes under husfolk Jens Skrivers hustru, uden tvivl enke efter birkeskriveren.

Hans søn var sikkert Christen Jensen Skriver, der blev kaldt skriver, men ikke var birkeskriver. 1. januar 1670 blev han trolovet og 30. januar gift med Karen Nielsdatter. *Nørholm Kirkebog 1650-1700.* Han fik 10. september 1676 datteren døbt i Nørholm. Den 28. marts 1681 døde Maren Pedersdatter Skrivers i Nørholm, sikkert en slægtning Den 13.2. 1698 blev Christen Jensen Skrivers hustru Karen Nielsdatter begravet i Nørholm.

---

<sup>1</sup> Kancelliets Brevbøger, s. 373. J. R. 6, 113.

s. 155

Jacob Jørgensen var både birkeskriver og degn. Født o. 1630, død 30. august 1693 i Nørholm. Den 2. januar 1653 holdt Jacob Jørgensen, forstum degn her i Nørholm i Øster Hornum bryllup med Mette Nielsdatter Kras, født o. 1633, død 2. april 1704, 71 år gammel. Hun var uden tvivl datter af Niels Lauridsen Kras i Moldbjerg og Dorthe Andersdatter, som sikkert var enke efter Christen Jensen Smed, herredsfoged i Hornum Herred. Hendes bror Laurids Nielsen Kras var præst i Nibe.

Han kan være tiltrådt som degn i 1654 efter Keld Sørensen, men det er så mærkeligt, at han ikke har børn født i Nørholm. Han har sikkert været degn i Øster Hornum, og er flyttet til Nørholm omkring 1664. Jacob Jørgensen er ikke fundet i Sivert Brockenhuus' skat til jul 1660, hverken i Nørholm eller Ø. Hornum. Formodentlig har der da været en degn efter Keld Sørensen, inden Jacob Jørgensen er blevet degn. 8. januar 1668 blev Jacob Degns søn Niels døbt, død 7. januar 1668. Jacob Sørensen nævnes 1672 og 1682 i Konsumtionsskatten, Aalborghus amt.

Han indberettede 1690 til kancelliet om degne embedet: Han boede da i et hus, som han havde bygget på salig assessor Tøger Lassens grund, syd for kirken. Der boede senere degnen Peder Vårst, se nedenfor. Huset var 8 bindinger, 15 x 7 alen, kålhaven 25 x 28 alen med plads til brændsel 13 x 17 alen. Til embedet hørte hverken pension, jord eller brændsel. Indtægterne var 1) degnekorn 6 tdr. 2 skp. 2) for at ringe med kirkeklokken 4 sk. af hver gård. 3) offer til de 3 højtider: 7 mk. 4) offer til bryllup, barnedåb, begravelser og af kirkegangskoner - uvis - 4½ mk. 5) Mikkeldagsoffer (29. september) 1 mk. 4 sk. 6) "Nannest eller fond" (naturalier), også kaldet renter, til påske en kage efter gårdenes lejlighed og ½ snes æg 7) Til Sankt Hans en lille ost fra hver gård, 8) I kvægtiende 1 lam. Nogle var af armod i restance med ydelserne.

Jacob Jørgensen førte tingbøgerne 1670-85, men hvornår han blev birkeskriver vides ikke. Han fungerede til herredssammenlægningen i 1687 og havde da ikke kgl. bestalling. Landsdommerne gav ham ikke noget godt skudsmål, men noterede, at han "intet ønsker heller end, at han derfra måtte blive entlediget". Skudsmålet var formodentlig politisk og helt uretfærdigt. Man ville have embedet nedlagt og havde en anden i kikkerten til herredsskriver i de sammenlagte herreder og birker. Han førte tingbogen på en særdeles omhyggelig måde med let læselig skrift og mødte op hver eneste tingdag.

s. 159

Birkefoged Christen Pedersen synes gift med Maren Nielsdatter og havde en søn Peder Christensen. 13.8.1625 blev de stævnet til landstinget for et vidne om, hvad præsten Laurids Mikkelsen Kras havde taget for at begrave Christen Pedersens mor. Af en sag på landstinget 2. marts 1633 og 3. aug. 1633 fremgår, at hans hustru var søster til Lars Nielsen i Grydsted, tidligere birkefoged i Nibe, og at hans datter var gift med efterfølgeren Søren Pedersen, som han førte mange sager med. B. Nørgaard-Pedersen, Viborg landstings dombog B 1616-64.

s. 163

Jens Nielsen var sikkert gift med Karin, kaldet skriverkvinde, som 28.11.1635 på Nibe birketing blev stævnet af Poul Kras i Nørholm for kågleje - 1 rdl.

s. 165

Lensmanden i Rinds herred, Preben Podebusk, anvendte i 1540 Anders Nielsen som sin personlige ridefoged på tinge. Han gjorde her lovhævd på Øris gård, som 1524 hørte til Albert Jepsen Ravenbergs arveandel i Rosenkrantz-godset til Skjern. *Rigsarkivet, Folioregistratur 108A*. Anders Nielsens optræden 1540 fremgår af

*Rigens Forfølgninger, Troels Dahlerup, Det kgl. rettertings domme og Rigens forfølgninger fra Christian III's tid, bind 1, s. 827. Anders Nielsen nævnes i det kendte skrift "Peder Smed og Adser Bonde. Her foretælles, at Adser Bonde var på valfart fra Mors til Vor Frue kapel i Karup, men i Lars Fogeds hus i Skive mødte han Peder Smed, der fortæller om gejstlighedens bedrageri og falskhed, som navnlig den gode herredsfoged i Rinds herred har været med til at afsløre. Hans Henrik Appel, At være almuen mægtig. København 1991. s. 65, 130, 137-138. (Udgivet af Landbohistorisk Selskab).*

s. 167

Jens Mortensen i Glerup nævnes allerede 21. april 1532, hvor han købte en gård af kronen: "Jens Mortensz en i Glorup (fejllæsning for Glerup) fik Brev for sig og Arvinger til evig Tid paa en Gaard i Westterbølle, som Per Lesszø sidst iboede, at nyde for deres rette Bøndereje mod at give Kronen sædvanlig Landgilde, Gjæsteri og anden Rettighed og dertil Leding som andre Kronens Bønder i Rindtzherred. Cum inhib. sol. Haffnie, domin. jubilate. Rel. Iennss Huass til Kaass. III, 103 b; C, 248 b. *Frederik den førstes danske Registranter, s. 311.*"

Jens Mortensen i Glerup, herredsfoged i Rinds herred, tilskødede 6. marts 1560 Hans Stygge til Holbækgaard et halvt møllested kaldet Tasdal møllested i Torup mark, Rinds herred. *Kancelliets Brevbøger 1556-60, s. 391.*

s. 168

Jens Nielsen i Torup var allerede herredsfogd 22. juni 1573 jf. tingsvidne af Rinds herred, Mdxxij mandag efter Vitus et Modestus, udstedt af herredsfoged Jens Nielsen i Torup m.fl., at Malthe Vognsen i Skringstrup fik vidne, at to mænd gav velbyrdige Erik Lykke til Skovgård det skudsmål, at han var i kongens kald og lovligt forhindret i at svare for sin ejendom. *Landsarkivet i Viborg, Papirsbreve med segl, nr. 1867, udtaget af G280-1, Benzons gods (Scheel, Sostrup) gods.*

s. 171

Peder Poulsens segl kendes i grove træk gennem flere delvist beskadigede eksemplarer i *Hald lens regnskabsbilag*. Måske skal det tolkes som I H S, hvor der mangler en vandret streg over de to vandrette streger, der så samlet kan være et S. Her 19. januar 1646 jf. regnskabsbilag 1645-46,



**Peder Poulsen 19. januar 1646**

s. 171

Herredsfoged Hans Jensen i Bygum, stævnedes Jørgen Vesterholdt, amtskriver Hald Slot og fik tingsvidne, at han havde været herredsfoged i 22 år, og ikke havde haft en fri gård. *Hans Gjedsted, Uddrag af Rinds herreds tingbog 1686-87.*

s. 172

Hans Jensens søn Mads Hansen blev 3.10.1702 viet i Nibe kirke til Margrethe Hansdtr. i Nibe. *Becher, Farstrup & Axelsons Dagbøger, s. 164.*

s. 173

Christen Skriver nævnes som fæster i Tostrup sogn under Viborg Stifts tjener i Hald lens regnskab 1545-46 og betalte da 1 mark i gæsteripenge. *Rigsarkivet, Regnskaber 1433-1559, Hald Lens regnskab 1541-46.*

En anden Christen Skriver nævnes i Hald lens jordebog 1599-1600 som fæster i Tolstrup, Ulbjerg sogn, Rinds herred. Han betalte i afgift 18 skp. rug, 21 sk. 1 alb. gæsteri og et brændsvin. Opslag 67h.

s. 175

Christen Andersen var skriver allerede 10. august 1646 jf. *Rigsarkiver, Hald lens regnskabsbilag 1645-46.* Han var også skriver 25.10.1652 jf. et skøde, hvor Christen Pedersen i Aalestrup indløste bondeskylden i Vestergård i Aalestrup fra sine medsøskende. *Kgl. Bibl. NKS 756c del 1, Rinds Herreds Krønike, Christen Sørensen Testrup, s. 19. Han skrives da af Testrup, Testrup sogn, Rinds herred.*

Anders Christensen, herredsskriver, skrives en del gange i Rinds herreds tingbog som boende i Testrup, bl.a. 9.1.1688, hvor han stævnedede Jørgen Bachmand, amtsskriver på Hald, og fik vidne på at han havde været skriver i tre år men ikke havde fået løn eller en fri gård. *Hans Gjedsted, Uddrag af Rinds herreds tingbog 1686-87.* Han blev afskediget ved herredssammenlægningen 1688. Efter *Kgl. Bibl. NKS 756c del 1, Rinds Herreds Krønike, Christen Sørensen Testrup, s.223 boede han 1688 i Tostrup, som måske er en fejlskrivning for Testrup eller omvendt.*

s. 175

Peder Selgensens bror var muligt Hr. Erik Selgensen, som 26. oktober 1526 fik præsentation på Vilsted Kirke ved magister Laurids Ølmands resignation. *Frederik den Førstes danske Registranter, s. 118.*

s. 177

Kirsten Nielsdatter Høeg var ikke datter af rigsråd Niels Eskildsen Høeg men af dennes fattigere navnefælle jf. *Danmarks Adels Aarvog 1949, s. 22-23.*

s. 178

Thomas Smed, herredsfoged i Slet herred, se foran, fik mellem 12. og 16. nov. 1555 befaling om at hjælpe Anders Finzen i Nackedal så meget, som ret var, mod Peder Brygger i Nørgaard, som skulle have taget 6 dlr. fra ham på herredstinget, uden at være fordelt. Peder Brygger, som jf. det foranstående om herredsfoged Thomas Jepsen, boede i Næsborg Nørgaard, nævnes i præsteindberetningen 1568 som ejer af en fri gård i Han herred, Aggersborg sogn, jf. C. Rise Hansen, *Præsteindberetninger om fæstegods m.v. i Vendelbo Stift 1568 og 1599, s. 73.* Samme omtalt i D.H. Wulff, *Statistiske Bidrag til Vendelbo Stifts Historie i det 16de og 17de Aarhundrede, s. 232.* Peder Brygger i Tolstrup fik 6. sept. 1558 livbrev på den kronens gård i Tolstrup, som han påbor, mod sædvanlig afgift til Aalborghus og sædvanlige bestemmelser ang. gård og skove. *Kancelliets Brevbøger 1556-60, s. 203.*

26. marts 1569, lørdag post annuntiationis Maria, blev Peder Brygger i Nørgård stævnet af Peder Poulsen i Løgstør ang. nogle delsbreve. Peder Brøgger mødte og berettede, at de havde voldgivet sig på dannemænds afgørelse og de havde udtalt, at Peder Poulsen skulle give ham 10 daler, og dermed skulle de være forligt. Da voldgiftsmændenes stod ved magt og var ustævnet, da vidste dommerne ikke deri at sige, men den fordeling Peder Brøgger havde på Peder Poulsen i fra før voldgifts-

kendelsen skulle bør Peder Poulsen at være kvit for, så længe de 4 voldgiftsmænds kendelse stod ved magt. *Viborg landstings dombog 1569-I. side 70r, Bjarne Nørgaard Pedersens afskrift.*

26. maj 1557, ansøgte Peder Brygger i Nørgård kongen om at måtte stævne Otto Brahe, lensmand på Aalborghus, som på kongens vegne havde erhvervet dom over ham på Viborg landsting angående noget pant, han havde af Envold Jensen (Seefeld, til Visborggård). Dateret København 26. maj 1557. Bilagt ansøgning om tilladelse til at stævne Per Brygger angående en dom, som han med falske beviser havde erhvervet hos kongen og rigens råd. Uden dato og underskrift. *Rigsarkivet, Danske Kancelli, Indkomne breve, seddelregistratur 14-19.*

s. 180

Peder Brygger havde en søn Niels Pedersen, der omkring 27.8.1616 blev gift med Inger Sørensdatter Ged, datter af herredsfoged i Aars herred Søren Christensen Ged og Kirsten Christensdatter. Niels Pedersen overtog Tolstrup Nørgård i Næsborg sogn, Slet herred efter faderen. Både Inger og Niels døde før 18.7.1638. *P.V. Christiansen, Lavadel og storbønder, Pers. Hist. Tidsskr. 2000:1, s. 41*

s. 180

Erik Lauridsen i Lendrup havde en datter Margrethe, som 24. juli 1580 blev gift med Anders Thomsen i Dall, Fleskum herred. Brylluppet stod i Lendrup, hvilket sikkert er udtryk for, at Erik Lauridsen endnu levede. Brylluppet er også et udtryk for tætte forbindelser mellem Vesthimmerland og Dall/Ferslev i Fleskum herred, som det er kendt fra Winther-slægten på nogenlunde samme tid jf. Poul Verner Christiansen, En østhimmerlandsk Winther-slægt i det 17. århundrede, *Personalthistorisk Tidsskrift 1989:1 . Christiern Nielsen Juels Aarbog, s. 283, Kgl. Bibl., håndskriftssamlingen, NKS 637 oktav.*

s. 184

Mads Nielsen (Bloch) var herredsfoged i Slet herred torsdag den 25.10.1655, 11.11.1656 og 5.2.1657, hvor han udstedte et tingsvidner angående bønders manglende betalingsevne ved Unions- penge- og kornskat 3 uger efter Michaelis 1656. *Aalborghus len, ekstraskatter 1655-61, opslag 104.*

s. 184

Niels Sørensen i Vindblæs var herredsfoged 26.10.1646. *Aalborghus lens regnskab, Mandtal på kornskatten 1646, opslag 444.*  
Niels Sørensen i Vindblæs var herredsfoged 15. maj 1651 jf. *Rigsarkivet, Aalborghus len, regnskabsbilag 1650-51.*

s. 187

Mads Skriver var skriver allerede 1570, hvor han nævnes i et tingsvidne af Slet herreds ting om Vr. Hornum præstegård. Han kaldes her Mads Lauridsen og nævnes sammen med Mads Brygger (Brøgger) i Vilsted. *Rigsarkivet, Viborg bisp, C101, Stiftsbogen 1690, Hornum, Slet og Aars herreder, s. 742.*

s. 189

Niels Winther i Beltoft, herredsskriver i Slet herred nævnes allerede som sådan 1613 Tingsvidne om øde gods 1612. Segl 25. februar 1613. Monogram i skjold af W og måske N, herunder et kors, omskrift NIELS WINTER, hvor N-et er spejlvendt. *Rigsarkivet, Aalborhus len, bilag til Stiftsbogen og jordebogen 1612-13.*

Niels Winther i Beltoft, herredsskriver i Aars herred anvendte samme segl 29. april 1623, men altså her som herredsskriver i Aars Hered. *Rigsarkivet, Aalborhus len, bilag til jordebogen 1622-23*. 1630 anvendte han et nyt segl, som er vist i bogen.

Niels Winther i Beltoft var endnu 19. dec. 1633 herredsskriver jf. et tingsvidne af Slet herred. Aalborhus lens regnskab, Bilag til Pengeskattemandtal 1633, opslag 119.



Niels Winther i Beltofts segl

side 190

Christen Jensen Skriver nævnes i et tingsvidne af Slet herred 25.10.1655, 11.11.1656 og 5.2.1657 angående bønderes manglende betalingsevne ved Unions- penge- og kornskatten 3 uger efter Michaelis 1656. *Aalborhus len, ekstraskatter 1655-61, opslag 104 og 149 og 203*.

side 190

Jens Skriver nævnes 23.9.1664 i en dom af Viborg landsting, som Niels Bentzen i Aalborg havde fået over Jørgen Seefeld, at overtage pantsat gods, bl.a. i Farstrup sogn Jens Skriver, skylder årligen 10 skp. rug, 12 skp. byg, 20 skp. havre, 1 pund smør, 1 skovsvin, 30 sk. 2 alb. gæsteri. Han var vel ikke utænkeligt søn af formanden. Viborg landstings skøde- og panteprotokol 1666B, opslag 41.

s. 196

Niels Jensen i Løgstør var birkefoged 12. marts 1651 jf. *Rigsarkivet, Aalborhus len, regnskabsbilag 1650-51*. Her ses også hans segl.

s. 198

Morten Jensen var herredsfoged i Aars herred 9. august 1485. Han bevidnede da sammen med væbnerne Christen Grøn og Munk Elbæk i Grårup, Lars Ørn, Anders Skrædder, Peder Lauridsen i Jelstrup, Jon Pedersen, La. i Tolstrup og Dynus Olesen, at præsten Thomas Pedersen på vegne af Helligåndsklosteret i Aalborg tog lovhævd på en gård i Krogstrup, en gård i Fyrkilde og tre gårde i Ejdrup. Lauris Ørn er utvivlsomt den forrige herredsfoged, og Dynus Olesen den efterfølgende herredsfoged. *Lindbæk og Stemann, De danske Helligaandsklostre, s. 69*.

s. 198

Dines Olufsen var vidne på Aars herredsting 27. marts 1492. *Rep II, nr. 7096*.

Dines Olufsen var også vidne på Aars herredsting 19. maj 1495 og altså endnu ikke herredsfoged. *Rep II, nr. 7904*.

s. 200

Den 15. nov. 1519 var Oluf Ørn ”den dag tinghører” på Aars herredsting.<sup>2</sup> 8 dannemænd, bl.a. Peder Ged, vidnede da, at Dines Olufsen på tre ting på kongens vegne havde taget lovhævd på en del gårde og bol samt Veggergård.

Dines, foged i Aars herred, betalte 20 mark og 2? for, at han ikke skulles skilles ved sit ”fogderi” (embede). *Rigsarkivet, Forskellige stykker lensregnskab og jordebøger, Regnskabsoptegnelser Aalborghus i Ejler Bryske tid 1518-20*. Dines Olufsen nævnes også 1522 som herredsfoged og skulle da modtage 8 okser og 6 mark i penge af nævninge i Aars herred, som med urette havde svoret gårdsfred over Christen Mogensen i Skivum: ”Item for een gaardfridt, som neffninge i Aarssherrjt worde fælde fore i Aaleburg, for the swore Christiern Magenssen søn i Skivem gaardfridt offuer, loffuide Diens herritzfogit i forne Aarssherrjt fore samme neffninge 8 øxen oc 6 marck penninge vdt atkomme sanctj Olauj dag [Juli 29] nestkomindsen”. *Rigsarkivet, Regnskaber 1433-1559, det sagefald, som blev lovet kongen, den stund her Mogens Gøye med de andre gode mænd, som vare tilforordnede ham, hørte sager i Jylland, 1522. Danske Middelalderlige regnskaber, 1 række, 1. bind, Udgivet ved Georg Galster*. 1953. Dines Olufsens søn var formodentligt Peder Dinosen, som 1562 var fæster af to krongårde i Hyllebjerg, Aars herred, under Aalborghus len. *Ole Færch, Aalborghus lens jordebog 1562, s. 70r*.

Formodningen om at Dines Olufsen skulle have haft gården Sønderlund i Skivum sogn bortfalder. Det er gården Lynnerup i Skivum sogn, som han havde eller fik efter Haubro. Lynnerup blev senere delt i to gårde.

s. 206

Christen Sørensen Ged var 1569, lørdag Gregorii Pap., 12 marts, hjemme på Veggergård hos faderen. Dette fremgår af en sag ved Viborg landsting. Peder Christensen i Ilsø havde stævnet Knud Christensen i Ejdrup og Christen Sørensen i Veggergård for deres vidne, at han skulle have sat garn på velbyrdige fru Magdalene Banners fiskegrund, Pindstrup grund. Sagen blev opsat til næste landsting efter påske. *Viborg landstings dombog 1569-I. side 53v, Bjarne Nørgaard Pedersens afskrift med mine fejlrettelser*.

s. 207

Mads Skriver mødte 11. juni 1584 på Slet herreds ting og fik et tingsvidne af 24 mænd, at herredsfogeden og fire af de fornemste sandemænd og fire ”fornumstige” herredsmænd havde mandat til at deltage i hyldningen af prins Christian, den senere Christian 4. og da havde han udtaget sandemændene Jens Kjeldsen i Ørbæk, Jens Furbo i Mjallerup, Jens Pedersen i Næsborg og Simon Sørensen i Mjallerup og af herredsmændene Laurids Winther og Søren Winther i Næsborg, Niels Winther i Beltoft og Jens Madsen i Stræt. *Rigsarkivet, hyldninger*.

s. 214

Niels Jensen Durup var herredsskriver i Gislum og Aars herreder før 1570, hvor han blev præst i Farsø, Vognsild og Svingelbjerg sogn, Gislum herred. Se tilføjelse side 75.

s. 216

Jep Mouridsen i Blære var også skriver 1633-34 jf. Aars herreds tingbøger. Peder Jacobsen Ged kaldet skriver nævnes samtidigt. Da tingbogen 1630 tydeligt viser

---

<sup>2</sup> Rigsarkivet, Adkomster landgods, Nørrejylland jf. Adkomstreg.



forskellige hænder skal det sikkert forstås sådan, at han var skrivekyndig og har assisteret ind imellem.

s. 217

Christen Schiønning i Grårup var også skriver endnu 22. april 1651. *Rigsarkivet, Aalborg len, regnskabsbilag 1650-51.*

s. 221

Christian Diderichsen Schoustrups hustru Adelheid Christensdatter Perle var datter af degnen Christen Sørensen Perlestikker, død 1685, skifte 19. januar. (Alfred Larsen, Lollands-Falsters degne og skoleholdere, s. 253). Skiftet efter Christian Diderichsen Schoustrup jf. Erik Brejls skifteuddrag på internettet: *Ålborghus med flere amter Skifteprotokol 1731-1756, BOD-391*

109 Christian Didriksen Skovstrup i Bælum, herredsfoged i Hellum og Hindsted herreder og birkedommer i Lindenberg birk. 13.1.1738, fol.562, no.24. Enkemand efter Alhed Christensdatter Perle. Testamente af 23.7.1737.

*Hans Arvinger:*

1) søster Sofie Didriksdatter g.m. en instrumentist i Holstebro.

*Hendes Arvinger:*

0) far [Christen Sørensen Perlestikker, degn i Slemminge og Fjelde, skifte Musse herred gejstlig 19.1.1685 lbnr.7]

1) bror Søren Christensen [Perlestikker], præst i Døllefjelde og Musse på Lolland, død 1725. 9B:

a Christen Sørensen i Bælum, herredsfoged i Hellum og Hindsted herreder

b Peder Sørensen, fuldmægtig hos landsdommeren på Sjælland

c Jochum Sørensen i Musse

d Frands Sørensen, i latinskolen i Nykøbing Falster

e Jørgen Sørensen, i latinskolen i Nykøbing Falster

f Hans Sørensen, der tjener i Vartov Hospital i København

g Dorthe Sofie Sørensdatter g.m. Johannes [Nikolajsen] Krag, præst i Guldager

h Karen Sørensdatter

i Anne Marie Sørensdatter i Slemminge præstegård

2) bror Rasmus Christensen [Perlestikker], præst i Fodby på Sjælland, [død 2.10.1728]. 8B:

a Karen Rasmusdatter i Flensborg

b Else Rasmusdatter

c Lotte Rasmusdatter

d Peder Rasmussen, student i København

e Christen Rasmussen

f Maren Rasmusdatter

g Anne Marie Rasmusdatter, i Nysted

h Johanne Rasmusdatter, i Nysted

3) søster Karen Christensdatter, død, var Johannes. 2B:

a Herman Johansen i Varde

b Kirsten Johansdatter, gift, men uvist hvor.

Specifikation 1737 over fogedkorn leveret af bønderne på Randrup og Kongstedlund godser fol.568B-370B. Afdøde døde 10.1.1738.

s. 221

Christen Sørensen, 1737-1761. Hans far Søren Christensen Perlestikker døde 1725 i Døllefjelde og blev begravet 21. april. Hans mor var datter af sognepræst til Døllefjelle

og Musse Peder Frandsen Møller og Else Jørgensdatter Ellegaard. (Alfred Larsen, Lollands-Falsters degne og skoleholdere, s. 253). Christen Sørensens hustru hed ikke Anne Gross men Anne Groth og hendes bror var ikke Heinrich Gross, som boede i Bælum Nørgaard, før Christen Sørensen overtog gården. Anne Groth var første gang gift med Jesper Knudsen Friis, præst i Sønder- og Nørre Kongerslev og Komdrup, Helligum herred, død 1712. Anne Groth var anden gang gift med Andreas Aschenberg, præst i Astrup, Rostrup og Store Arden, død 10.3.1724. *Flemming Aagaard Winther, Danske Præstehustruer, rettelsesblad.*

s. 227

Christian Joachim Bjerre havde en datter Ellen Bjerre, \* 28.4.1880, gift med Johan Henrik Ahnfeldt, \* 18.9.1879, † 23.2.1929 i Amerika. Farmer her, amerikansk statsborger. *Ole Færch, Færchslægterne i Danmark, s. 168.*

s. 229

Herredsskriver Niels Lauridsen Windes hustru Vibeke Lauridsdatter levede 17. maj 1705, hvor hun var fadder i Torup kirke, Helligum herred, da Peder Michelsen i Torup fik sønnen Niels døbt. Da Peder Michelsen 23. april 1713 fik sønnens Peder døbt i Torup kirke, var herredsskriver Niels Lauridsens (Winde) kone i Torup også fadder, men det må være hans nye kone Apellone Nielsdatter. Hun nævnes 24. februar 1715, da Peder Michelsen fik endnu en søn Niels døbt.

s. 229

Niels Jensen havde jf. skiftet 9.6.1786 efter sønnen Jens yderligere børnene:

2. Nikolaj Brasch, renteskriver i København.
3. Christian Brasch, prokurator i Ringsted.
4. datter g.m. Qvortrup, fuldmægtig på Rentekammeret.

Skiftet efter Jens Nielsen Brasch, rådmand og by- og rådstueskriver i Ribe 9.6.1786, ses i Ribe Byfoged, Skifteprotokol 1772-1793 B 85A-126, fol.332B. Efter skiftet nævnes som arvinger ud over hans søskende også hans enke Cathrine Nissen Bruun med lavværg Christian Harknag. Endvidere nævnes som arving også Jens Nielsen Braschs' mor Charlotte Amalie Brasch i København, enke efter [Niels Jensen, begravet Mariager 9.12.1763], byskriver i Mariager. *Erik Brejls skifteuddrag.*

s. 244

Efter Christen Sørensen Testrup Rinds herreds krønike, s. 358 boede Mathias Thausen i Uldbjerg sogn, Rinds herred.

s. 245

Christen Sørensen Testrup nævnes i skiftet efter hustruen Maren Nielsdatters halvøster Mette Nielsdatter i Aalborg, skifte 1.10.1751 jf. Erik Brejls skifteuddrag

2411 Mette Nielsdatter i Ålborg. 1.10.1751, fol.97B.

E: Laurids Hansen Wille. A:

0) forældre [Niels Christensen Lynderup, podemester, skifte 20.10.1718 lbnr.1668 og Maren Christensdatter].

Fars andet ægteskab med [Maren Olufsdatter]. B:

1) halvøster Anne Marie Nielsdatter g.m. Oluf Nielsen, podemester

2) halvsøster Maren Nielsdatter g.m. Christen [Sørensen] Testrup i Vesterris, herredsfoged [i Rinds-Gislum herred]

3) halvsøster Anne Nielsdatter 43.

s. 246/247

Herredsskriver Peder Andersen boede 1688 i Glerup og fik da en datter af første ægteskab, Maren, hjemmedøbt 1. november, fremstillet i kirken den følgende søndag. Anne Rasmusdatter, (landstingsskriver) Laurids Berings hustru af Viborg bar barnet, og faddere var herredsfogeden i Rinds-Gislum herred Anders Christensen Aalestrup, Anders Jensen af Glerup (utvivlsomt hustruens bror), Hans Nielsen, ladefoged på Lerkenfeld, Mette Pedersdatter Bering og Dorothe Jensdatter Bret. Barnet blev begravet 10. august 1690 i Vesterbølle.

Herredsskriverens datter Kirsten blev døbt 30. november 1691 i Vesterbølle.

s. 247

Hans Bechers hustru, Birgitte Jacobsdatter Jelstrups far Jacob Olufsen Jelstrup var ikke præst i Louns, hvor Hans Becher 1727 opholdt i præstegården, men var derimod købmand i Sæby. Dette fremgår af et skifte i Landsarkivet i Viborg, Aalborg Bispearkiv, C1-446, gejstlige Skiftebreve Pk. XII 1737-1743 Nr. 3. jf. Erik Brejls skifteuddrag. Skiftet var den 17. december 1737 efter Karen Olufsdatter i Jegindø præstegård, enke Bagge [(Jacobsen) Bruun, præst i Tæbring, Ovtrup og Rakkeby, skifte Aalborg bisp 14. juli 1686 lbnr. 51]. Af skiftet og af nedennævnte Poul G. Øberg og C. Klitgaard fremgår, at afdødes bror var Jacob Olufsen Jelstrup, købmand i Sæby, borgerskab 1696, død efter 1727. Han blev gift 20. september 1696 i Sæby med Birgitte Madsdatter (ca. 1657-1704) og gift anden gang med Johanne Lauridsdatter Biering (levede 1727). Der var tre børn i Jacob Olufsen Jelstrups ægteskab med Johanne Lauridsdatter Biering, nemlig a. Oluf Jacobsen, student Sæby 1719, 17 år, bacc. 1720. b. Birgitte Jacobsdatter Jelstrup, gift med Hans Becher c. Kirstine Marie Jelstrup på Jegindø, begravet 19. december 1766 i Thisted,<sup>3</sup> gift to gange. Afdødes forældre var Oluf Jacobsen Jelstrup, præst i Hunstrup og Østerild, død 1672 og Kirsten Edvardsdatter Meier (død ca. 1684, hendes 1. ægteskab). Yderligere oplysninger om Jacob Olufsen Jelstrups første hustru i Paul G. Ørberg, en by ved havet 1 (Sæby 1970), s. 101ff. C. Klitgaard, *Optegnelser om verdslige Embedsmænd i Sæby 1525-ca. 1850 i Jyske Saml. 5, IV (1938), 49ff.*

s. 249

Christen Jensen Solberg var sikkert søn af Jens Pallesen, præst i Solberga-Hassle-Brørsarp sogne i Skåne i Sverige, født 10. februar 1600 i Varde, død 2. april 1663 i Solberga, gift 27. november 1636 i Ystad med Ingefred Christensdatter Winther, født i Holstebro. Dette ægtepar havde en søn ved navn Christen, født 29. november 1651 i Solberga.<sup>4</sup> Christen Jensen Solberg havde en datter døbt Ingefred, sikkert opkaldte efter farmoderen. Da Christen Jensen Solberg i 1687 blev skriver i Støvring herred, noterede landsdommerne, at han i krigens tid havde tjent kongen som ridefoged i Skåne. Tilknytningen til Skåne synes ret omfattende og sandsynliggør slægtsskabet ligesom fødselstidspunktet stemmer.

<sup>3</sup> Kirkebogen, s. 309.

<sup>4</sup> *En Holstebro Winther Slægt. Flemming Aagaard Winther*, Bgm. Drews-Str. 23, D-24119 Kronshagen, Tyskland. (Manuskript maj 2016).

s. 250

Maren Christensdatter Soelbergs mand Oluf Jacobsen Winther døde ikke på Holmgård, Skals sogn, men på Halkær (kirkebogen Ejdrup sogn). Han skulle efter <http://www.kragh2.dk> være født på Holmgård. De havde en datter Sofie, som var gift med præsten Thøger Poulsen Uttermøhlen i Taarup-Kvols sogn, og deres søn var Poul Uttermøhlen, som var skriver i Lundbæk-Pandum birk, se side 146.

s. 251

Peder Bisgaard blev antagelig døbt 2. december 1691 i Haarslev, V. Flakkebjerg herred, jf. Norsk Slegtshist. Ts. XI (1948), 195f., søn af degnen i Haarslev, siden i Vester Egede, Niels Christensen Bisgaard (ca. 1666-1734) og Marie Pedersdatter. A. Petersen, *Sjæll. St. Degnehist.* (København 1899, repro 1991), 175. Efter meddelelse fra Flemming Aagaard Winther, Kronshagen.

Skiftet efter Sofie Bloch Kampmann:

Løgstør i Løgsted sogn  
Skifteprotokol 1748-1786  
B 0D - 397

lbnr. 30 Sofie Bloch [Hachsdatter] Kampmann i Toftebjerggård i Løgsted sogn. 18.3.1760, side 256.

Enke: Peder Bisgaard, herredsfoged. Børn:

- 1) Hach Kampmann Bisgaard
- 2) Niels Fischer Bisgaard
- 3) Vilhelm Helt Bisgaard.

Litteratur: Jyske skiftereferater på nettet. Kampmann-efterkommere før ca. 1800. Af Flemming Aagaard Winther i: Personalthistorisk tidsskrift 2013 side 188-201 med tillæg her på siden <http://www.brejl.dk/flkamp5.pdf>

Skiftet efter Peder Bisgaard:

Løgstør i Løgsted sogn  
Skifteprotokol 1748-1786  
B 0D - 397

lbnr. 51 Peder Bisgaard, herredsfoged i Løgstør. 31.8.1772, side 346.

Enkemand efter Sofie Bloch [Hachsdatter] Kampmann, skifte 18.3.1760 lbnr.30.

Børn:

- 2) Hach Kampmann Bisgaard
- 3) Niels Fischer Bisgaard
- 4) Vilhelm Helt Bisgaard.

Første ægteskab med [Anne Christine Møller, begravet Løgstør 4.11.1743]. B:

1) Mette Sofie Bisgaard g.m. Søren [Pedersen] Hjort.

Det kan nævnes at datteren af første ægteskab var g.m. Nils Nielsen, organist i Løgstør.

se:

lbnr. 48 Helle Christensdatter i Løgstør. 3.9.1768, side 313.

E: Christen Jensen. B:

1) Niels [Nielsen], organist, [begravet Løgstør 10.9.1767]. E: [Mette Sofie Bisgaard]. 8 Børn:

- a Kirsten Nielsdatter 26
- b Niels Nielsen 17
- c Peder Nielsen 16

d Christian Nielsen 15  
e Anne Marie Nielsdatter 10  
f Anne Sofie Nielsdatter 7  
g Abelone Nielsdatter 3.  
FM: Niels Winther i Skive  
2) en datter, død. E: Jacob Svindt i Lemvig. 1B:  
a Helle Jacobsdatter.  
<http://www.brejl.dk/flkamp5.pdf>

side 258

Skifte efter Hans Rickardsens datter Mette:

Løgstør i Løgsted sogn

Skifteprotokol 1748-1786

B 0D - 397

76 Mette Hansdatter Richard i Løgstør, der døde 19.5.1776, side 559.

Enke efter Rasmus Pedersen Rohde, farver.

Bevilling til uskiftet bo af 25.3.1769.

Hans Arvinger:

1) søster Anne Marie Pedersdatter Rohde g.m. Svend Nielsen, snedker i Skive, begge døde. 6B:

a Anders Svendsen, ladefoged på Bustrup [i Ramsing sogn] i Salling b Peder

Svendsen, feldbereder i Holstebro c Hans Svendsen, snedker i København d

Anders Svendsen, klejnsmed i København e Peder Svendsen i Tønsberg i Norge, død. 3B:

1 Svend Pedersen i København

2 Morten Pedersen i København

3 Anne Marie Pedersdatter i Tønsberg

f Anne Marie Svendsdatter, død, var g.m. Jens Hansen, urmager i Ålborg. 2B:

1 Johanne Marie Jensdatter

2 Anne Marie Jensdatter

2) søster Else Pedersdatter Rohde g.m. Jørgen Brøndum i Grønholm i Håsum sogn

3) søster Anne Pedersdatter Rohde i Harlem i Holland, enke efter Carsten Henrik

Segelke. LV: Otto Ernst i Harlem.

Hendes Arvinger:

[Hendes første ægteskab Christen Christensen Lendrup, farver, skifte

15.5.1750 lbnr.1].

[Hendes andet ægteskab med Christen Poulsen Holm, farver i Løgstør].. A:

0) forældre [Hans Richardsen, herredsskriver i Års og Slet herreder, begravet

Løgsted 7.9.1717 og Olivia Mortensdatter, begravet Løgsted 16.5.1758]

1) bror [Frederik Hansen Richard, \*præst i Nørre Felding og Tvis\*, død

14.6.1729]. 1B:

a Olivia Frederiksdatter Richard, enke efter Christen [Christoffersen] Nislev, præst i Navr og Sir, [død 20.4.1763].

<http://www.brejl.dk/flkamp5.pdf>

s. 270

I registeret mangler:

Mollerup, Niels Pedersen, birkefoged i Visborggaard birk, 93.